

Locuinta Redactorului

si
Cancelaria Redactiuniisi in
Strat'a tragatorului (L6-
v&ntosa), Nr. 5.

Notisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.“
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre c&ase lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii :

pre a. intregu 30 Fr. = 30 lei v.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru Inscritiuni :

10 cr. de linia. si 30 cr. taoca sim-
brala pentru fiesce-care publica-
tiune separat. In lozul deschis
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 13./25. dec., 1872.

Ministrulu de interne au emissu una scrisore cerculara c&tra toti prefectii districteloru prin care, dupa ce nou'a organizatiune a municipieloru este essecutata, &ra a communitatiloru pre calle d'a se essecut&ta, li inculca strins'a controllare a intreg&ei administratiunii si a totororu deregatoriloru administrativi, &ra ca in asta privintia s& se ajunga bune rezultate, fiesce care diregatoriu trebue s& fia petrunsu de necessitate 1. ca s& s&iba consciintia cercului s&eu de activitate si deplin'a cunoscentia a legiloru si ordenatiuniloru respective, 2. ca partile s& s&iba neimpedecatu commerciu cu deregatorii, si 3. ca deregatorii se considere legea ca obligatoria pentru ori si cine, prin urmare si pentru sine insi-si, &ra detorintiele salle s& le plinesca grabnicu si conformu recerintieloru moderne. Aceat'a — d&ice D. Toth, — este chiea la deslegerea bune administratiunii, pentru care, in puterea legii (art. 42. 1870.) guvernulu este in prim'a linia respundetoriu, si cu tote c&acesta lege nu permite prefectului, ca representante allu poterii essecutive, participare faptea la conducerea administratiunii, Ia indiestratu totu-si cu astfelu de drepturi de la a caroru essercitiu depinde calitatea administratiunii. Deci, a fara de causele personali prefectulu in adunările (congregatiuni) generali pote s& cerea socotela, ba pote in persona a essamin&ta activitatea officiala a deregatoriloru, pote s& i&e cunoscentia despre tote essibitele, pote s& ordore a se lu& sub cercetare ori care deregatoriu banuitu de negligentia sau vre o vina (culpabilitate), pote a-lu suspinde, a-lu substitui si in casurile prevediute prin lege pote despune preste tote organele administr. alle municipiului.

„Feresca Ddiu! — d&ice mai de parte superconstitucionalulu ministru, — ca eu, prin acesta dispositiune, s& tindu a prejudec& c&atu-si de pucinu drepturiloru municipali, d'in contra eu st&raescu, ca scopulu guvernului, ad&ca administratiunea regulata prin controllulu prefectului s& se realiesce prin activitate essecutata in deplin'a sfera de dreptu a municipiului (?).“ Ministrulu are convictiunea c& acelle folose cari se voru n&ace pentru toti cetatienii, d'in assemene controllu allu administratiunii publice voru esserce esentiale influintia a supr'a multumiri (plinirii) aceloru pretensiuni, cari se potu face statului si guvernului cu privire la pad&rea si innaintarea securitatii, buna-starea, leniscea si ordenea publica c& acelle voru servi de efficaci preservative in contra reclamatuniloru cari se nascu d'in caus'a unoru plansori neascultate si cari se esplotedia ca agitatiuni in contra selfu guvernamentului (guvernare de sine = atonomia) municipale.

Aceste drepturi si detorintie prefectii numai atunci le voru pot& esserce dupa cuviintia, — d&ice &ra D. ministru, — d&ca d'insii voru petrece permanentu pre teritoriale municipieloru incredintiate conducerei loru, c&ce controllarea a supr'a functionari deregatoriloru administrativi se pote esserce numai in faci'a locului si prin dese sciriciri si esaminari, apoi firesce, c& acellu organu allu guvernului, la care au s& allerge partile cu plansorile loru, trebue s& fia prezentu pre teritoriulu functiunii salle. — Corolariulu este, c& toti prefectii sunt indrumati a-si tien& locuintia permanent in districtele loru, de unde fara scirea si invointia ministrului nu li e permisu a se absent& pre timpu mai indelungatu.

Acesta ordenatiune a ministrului m&rosa greu a centralisatiune, ea inse e-te naturala consecentia a legii despre organizatiunea municipieloru, prin care autonomia municipale s'au forfecatu, inc&tu s& s&iba i-a mai remasu umbra si tota potestatea s'a pusu in man'a prefectului, acum, dupa ce municipieloru li-s'au luat drepturile essentiale, ar fi cellu mai mare inconvenientu, d&ca in loculu drepturiloru avute li-s'ar lass& numai vechia dedare de tamandare a affaceriloru, este dara prealogicu si este intru interessulu bune administratiunii, ca domnii deregatorii comitatensi s& fia controllati si stimulati in lucrare loru si in asta privintia, d&ca

ministrului i va succede a realies& in tierra ceea ce i-au lipaitu pururea: administratiune regulata si grabnica, va bine merit& de la patria si ordenatiunea lui, intru acestu intiellesu, va fi salutata cu bucuria d& toti cei ce seiu ce va se d&ica administratiunea comitatense dupa siablonulu vechiu.

C&atu pentru despusetiunea: c& prefectii s& resiedia in districtele loru, nemica mai justu dec&tu acest'a, cum altmintrea prefectulu ar pot& s& controll&ie administratiunea si faptele subalterniloru s&ei? Apoi de ce treaba ar mai fi prefectii comitateloru d&ca d'insii nu mai la congregatiuni s'ar present&ta pentru a duce presidiulu siedintieloru? Atunci demnitatea prefectiloru ar deveni cu totulu superflua, precum intru adeveru au fostu pre timpulu vechiei autonomie municipale, — asta-di inse ministrulu in puterea no&ei legi municipale, d'in domnii prefecti, mai nainte mari demnitari si mari trantori, face functionari si-i sileasca a lucr&ta. — Bine, prea bine face, l&fa ce li-o d&ta tierra este forte mare si este totu in asi& de mare disproporitiune cu servitiulu ce facu ei tierrei pentru ceea mare l&fa. Noi amu fostu si suntemu pentru desfiintia demnitatii prefectiloru, dar' d&ca se tienu, apoi este justu si dreptu a li da de lucru si a-i sill s& s&edia in districtele loru. Se d&ice c& multe plansori adressate ministrului in contra unoru prefecti, au fostu causa nascerii scrisorei cerculari. Intre acelle denunciatiuni noi trebue s& amintimu un'a, — destullu de infama, precum destullu de infamu este autorulu insu si, — d'in districtulu Zarandului, in care nu se face numai denunciarea c& prefectulu Haller nu loquesce in comitatu, ceea ce este adeveratu, de si nu este cu scaderea administratiunii, — ci denunciatiulu, avendu intentiunea de a-si ascuti colti cei veninosi ai lividei salle gure in contra administratiunii romane acestui comitatu, au mersu cu nerusfnarea pana a minti c& prin uneltiri d'alle principaliloru factori (Hodosiu-Borlea) s'ar fi falsificatu conscriptiunea alegatoriloru comunali, asi& d. e. in oppidulu Baia de Crisiu, unde dupa minciunos&ta assertiunea a denunci&telui, magiarii ar av& majoritatea si numai prin manopere s'ar fi escamotatu in favorea romaniloru. Acest'a si assemene minciuni s'a denunci&tu ministrulu; denunciantele inse, care crede& pot& c& ministrulu ind&ta mare va s&lu numesca pre minciunos&ta sa de commissariu regescu in Zarandu, ar' fi trebuitu s& se rusinedie a carti in contra administratiunii acestui comitatu, care, in asta privintia, se pote mesur& cu ori si care comitatu ungrescu; — assemene appucature sunt inse la magiari traditiunali; natiunea magiara, ca natiune iubitoria de deregatorie, are multi fii flamandi, cari pururea pandescu unde a capet& unu ossu de rosu si mai allesu unde ar' pot& s& scotia ossulu d'in man'a odiosului romanu, acesti-a firesce, se servescu de tote mediulocele: de minciuna, calumnia, etc. ba cartescu chiaru si in contra legiloru. Asia d. e. despusetiunea legii comunali, prin care functiunea notariloru comunali se face stabile, incepe a nu plac& acelloru fii ai natiunei magiare, cari stau gat'a e inghitit tote si aspira chiaru si pana la notariate romanesci, facu felurite obiectiuni, esceptiuni in contra acellu despusetiunii a legii comunali, dar' facu mai allesu denunciari preste denunciari in contra notariloru romani si nu se rusinedie insi si deregatorii politici, a nume in „Transsilvania“ de a face ministrului de interne insinuatiunea si nerusfnat'a propunere d'a scote pre notarii romani, de a rondulu agitatori si d'a-i substitui prin adeverati patrioti, firesce magiari, c&ce cine dr&culu ar' mai pot& fi patriotu, a fara de magiaru, carele singuru singurellu este nascutu spre acest'a, are eschisivulu privilegiu si patenta imperatesca spre patriotismu — precum s&re pre nadragi snuruiti, — mai vertosu de c&ate ori este vorba de unu postu c&atu de mitellu. — Asi& planulu! dragutiloru de frati de scaiu ai nostri in Transsilvania, ad&ca ei tindu pana a nu se pune in lucrare legea comunale, ad&ca pana a nu se stabili inca notarii ceru ministeriului ca s& se depart&ie romanii si s&

se substitue preste totu intre romani notari de magiaru, si in astfelu de apucature devenite sistemu, magiarii toti de la ministru pana la kisbir& sunt bine disciplinati. Faceti frati magiari! tote asi&, c&ce totu asi& vi se va multiaml candu va sosi or'a refueleloru, dar bagati bine de sama, c&ce ceea ora pote fi cu multu mai aproape dec&tu s& aveti timpulu d'a ve pot& essecut&ta pana atunci tote planueile vostre. Unu milleniu! n'ati potutu cu romanii, de acum innainte nu veti mai pot& in vecii veciloru! Mai bine ati face a ve bag& minte europenesca in capetele vostre celle asi&atice si a vi face d'in romani amici, &ra nu s&e-i indusmaniti.

Universitatea fundului reg.

In sporadicele siedintie ale universitatii fund. reg., t&iene in 4. 13. 14. dec. nu s'au ivitu desbateri de importantia, ci mai multu despre treburi locale, asupr'a unoru propuneri, referitorie la institut&le de econom& ect. despre cari am mai fostu vorbitu.

Siedintia de la 16 dec. inse a fostu cu at&tu mai ampla, si desbaterile de at&tu mai mare insemnetate. La ordinea dillei &ra reportulu lui Gebbel, care recom&nda universitatii spre primire cele 12 puncte, referitoria la organizatiunea fund. reg. cari puncte au se fia presintate ministrulu de interne, Toth, ca, vedi domne, aceste se-i sierbesca de cinosura. La desbattere participa deputatii romani, combatendu dupa potentia, o astfelu de amore sesesca.

E. Macellariu a&ta, c& proiectulu (de 12 puncte), referitoriula organizatiunea comunitatiloru t&ientesce la innaintarea maestrita a unei classe privilegiate, la o centralisatiune spre stricatiunea celoru-a-lalti. Dupa o motivare mai indelungata, propune: trecerea la ordinea dillei.

St. Pecurariu d&oresce s& se c&etesca convocatiunea ministeriala de la 18 no&em. 1870. care pretinde opiniunea univ&rs. despre organizatiunea comunitatiloru.

Se c&etesce si se induce in diuariulu processului verbale.

Pecurariu int&reba mai departe, d&ca ministeriulu e gat'a cu proiectulu despre organizatiunea fondului reg. si d&ca e gat'a, de ce nu sa comunecatu acelu proiectu cu universitatea? — Presiedintele respunde, c& cunoscentia officiosa nu are, d&ca unu astfelu de proiectu este gat'a, s&u ba; referitoriu la partea a dou& d'in int&rebare, presied. &ra respunde, c& nu este §. in lege, care aru indrept&ti universitatea se pretinda, c& ministeriulu se asc&rna astfelu de proiecte innaintea ei.

Pecurariu reflecta, c& tocmai §. 10 d'in legea de uniune l'a indemn&tu la ac&sta interpellatiune; vot&dia pentru propunerea lui Macellariu.

Schneider se mira, c& dl Macellariu propune trecerea la ordinea dillei chiaru preste unu obiectu de at&ta importantia pentru fund. reg. fara c& s& se presinte unu altu elaboratu, s&u proiectu; vot&dia pentru propunerea lui Gebbel [a comisiunii.]

Macellariu observa, c& proiectulu comis. consider&ta numai innaintarea si prosperarea sassiloru, d&ca de romani neci prin cugetu nui trece; proiectulu t&ientesce la cladirea unui edificiu, care numa sassiloru li da ad&postu.

La vot&diare, propunerea lui Macellariu, nu se accepta; deci elu dechiar&, c& la desbattere speciala nu va particip&, ci va present&ta votu separatu contra intregulu proiectu alu comisiunii. La ac&sta propunere a dlui Elia Macellariu se alatura toti deputatii romani de la universitatea fund. reg.

La desbatterea speciala cei d'ant&i 8 puncturi se primescu fara observatiuni; la punctulu IX., dep. Litschken presinta in numele seu si alu sociloru sei, deputati brasoveni, unu altu proiectu, dupa care, s&er'a de activitate a univ&rs. este impart&ta in puncte circumscriste, si, enumer&ta totu-odata ag&endele t&ien&torie de se&une si de universitate.

Gebbel nu accepta modificatiunea si o combatte, d&icundu, c& mai innainte trebue se ne intarimu in afara, in l&intru ne vomu organiz& noi si mai apoi.

La vot&diare, propunerea lui Litschken cade si se accepta proiectulu comisiunii. Schochterus propune, a se adress& noului ministru Zichy ad&resa de felicitare; se primesce.

At&ta este succulu siedintieloru univ&rs. de la 4-16 c&atu l'am potutu scote dupa informatiunile diuarielor& strai-

ne. Siedinti'a de la 16 dec. a fostu un'e d'intre cele mai importante, dupa cum se pote vidé chiaru si d'in micutiulu nostru reportu. Inse, dorere Romanimea, mai alessu cea de apropo interesata, d'in fundulu regescu, nu pote avé neincungiurat'a conosciencia despre luptele reprezentantiloru sei contra uneltiriloru sasiesci de la univers, pentru ca cei ce sunt chiamati si sunt moralmente obligati, nu o-informedia.

Motivarile, discursurile, etc. ale deputatiloru romani n'au fostu numai, dupa cum si catu foiele straine au avutu gratia a comunicá lunei ca in fuga, ci, nesmintitu, au fostu si voru romané de mare interesu, de multa insemnata istorica; si tote acestea Romanimea aru trebui se le scie d'in firu in peru.

Inse videmu, ca nu va fi molestata cu astfe'u de bagatelle informatiuni; gratia celoru chiamati, gratia activitatii politice a intelligentiei nostre si gratia celoru, ce aru poté si nu voiescu.

(Finea va urmá.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 18. dec., 1872.

Presiedintele deschide siedinti'a la 10 ore 20 min.

Pauu Szentmiklósy intreba pre ministrulu de justitia, daca are conosciencia, ca la judecatoriele cercuale unde sunt numai trei judi, affacerile de carte funduaria nu se potu delibera indata ce unulu d'intre acesti judi lipsesce, séu dincausa ca si-a cerutu concediu, séu d'in cauza unui morbu? Daca are conosciencia, apoi cugeta dlu ministru a delaturá acestu reu prin imultirea personalului judecatorescu?

Ministrulu Pauer respunde, ca §. 3 alu art. de lege 21 d'in 1871 a prevedutiú acestu casu si dispune, ca in asemeni affaceri judecatori'a se substituie provisoriu pre judele morbo-u séu absente; imultirea personalului ar fi pr-a scumpa si totu-si n'ar duce la scopu, de-ora-ce si nou denumitulu jude ar poté deveni morbosu. — Interpellantele e multiumitu cu respunsulu si camer'a ié actu despre elu.

Ioanu Kiss adresedia ministrulu de finacie o interpellatiune, relativa la modutu cum se esecuta contributiunea in orasiulu Satu-Mare.

Camer'a trece apoi la ordenea dílei. Projectulu de lege despre contractarea unui imprumutu de 54 millioe se accepta si in a trei'a cetire. Urmédia projectulu de lege de-pre lassarea in vigore a normativelor referitorie la affacerile financiare si despre desfiintarea tribunaleloru financiaru superioare. Cu tote ca acestu projectu a fostu combututu, cu unulu ce v'è se sustiena si pre venitoriu produsele absolutismului lui Bach, totu-si fu acceptatu fara nici una modificatiune. Asemenea se primi fara modificatiune si proj. de lege despre imultirea personalului judecatorescu la tribunalelu comercialu si cambialu de Pest'a.

Urmédia desbatterea projectului de lege despre contingentulu de recruti si rezervisti ce are Ungari'a de a-i da pre an. 1873 pentru truppele de linia.

Gabr. Várdy dechára, ca d'insulu si amicii sei de principie totu-de-un'a au aflu de necessaria votarea contingentului de recruti, inse numai pentru „armat'a unghuresca.“ Cu acesta intentiune oratorele accepta projectulu.

Colom. Tisza a presenta cu privire la acestu objectu urmatoriulu projectu de resolutiune: Bine-voiesca camer'a a insarcinat pre ministrulu pentru apaerrea tieriei ca 1. se presente unu projectu de lege despre principiele ce sunt d'a se observá la assentare; 2. pre vitoriu se presente d'impreuna cu proiectele de lege despre votarea contingentului si tabelele de impartire, pentru ca se se pota face control'a; 3. in casulu acestu-a se presente tabelele amintite cellu pucinu dupa presentarea proj. de de lege, in modu suplinitoriu.

La votisare de lege d'in discussiune se accepta, ér' propunerea lui Tisza se lasa in suspensiu. In fine se mai accepta si projectulu de lege despre integritate statului de pace a regimentelor de calareti, si cu acest'a sied. se redica la 2 ore.

Siedinti'a de la 19. dec., 1872.

Siedinti'a se deschide la 10 ore a. m. — Mircea B. Stancescu adresedia ministrulu de langa Maj. Sa interpellatiunea relativa la decorarea mai multoru pr uti romani gr. or. d'in diecesea Aradului. [A se vedé nr. precedentu 120; amu publicatu-o in intregu cuprinsulu ei. Red.]

Ioanu Kiss face istoriculu coruptiuniloru cu bani ce s'au intemplatu incerculu electoralu Aranyos-Maróth (cottulu Satu-Mare) si apoi in treba pre ministrulu de justitia, daca are de cugetu se pedepesca pre cortesii corruptetori si apoi se presente camerei unu projectu de lege despre impedecarea acestei coruptiuni pre venitoriu?

Alfa interpellatiune adresedia Kiss cátra ministrulu de interne in privinti'a unui nebuu, care s'a lassatu d'in balamucu (cas'a nebuliloru) fara a fi fostu lassatu. — Interpellantelu i se dá respunsu multiumitoriu la ambele interpellatiuni.

Ludovicu Tisza respunde la una interpellatiune a lui Tamasiu Pechy, relativa la introducerea limbei magiare ca limba officiala la tote officiele de calle ferrata si cu privire la infiintarea unui officiu de licidatiune in Pest'a. Incátu pentru partea prima a interpellatiunii díce, ca a luatu mesurile necessarie, a emissu chiaru una ordinatiune cátra

directiunile de calle ferrate; ér' ce se atinge de partea a dou'a, d-sa nu afla de lipsa infiintarea unui asemenea officiu, de-ora-ce agendele sunt pucine si spesele de sustienere sunt mari.

In fine se primescu in a trei'a cetire proiectele de legi votate in sied. de ieri; presiedintele poftesca apoi deputatiloru serbatori fencite si redica sied. la 12 ore. Preste serbatori se voru tiené siedinti'e numai pentru primirea nuntiiloru de la camer'a magnatiloru si pentru publicarea legiloru sanctionate Sied. proxima se va tiené in 11. ian.

Dev'a, 14. dec. 1872. st. n.

Dle Red. ! Ve rogu se publicati in onorab. Dv. diuaru ofertele pana acum facute de generosele Domne romane in folosulu besericei romane d'in Dev'a, ce nu e inca terminata.

Domn'a Elen'a Papiu, d'in motive private a lassatu a sup'ra mea functiunea de cassiera, deci rogu pre tote domnele ce voru mai binevoi a tramite obiecte pentru lotteria a le adressá mie in Dev'a.

Pana ce voiu avé a ve rogá se publicati nou'a lista, ve multiamescu pentru inserarea accstei-a si totu-odata ve rogu a primi destinsele melle salutari.

Consanti'a de Dunca-Schiau, presiedinta comitetului pentru lotteria.

Obiectele primite pentru lotteria.

Domn'a Iechimu d'in Sabiu:

1. unu portretu allu lui Michaiu Bravulu
2. una machina de cafeá de porcellana
3. una sticla affumature
4. una costumia de baia (scaldatore)
5. una parchia camasienu impletiti
6. siesse garniture de perina impletite.

Domn'a C. Poenariu, d'in Bucuresci:

7. una punga de tabacu impletita cu auru si metassa.
- Domnisor'a Florea de Dunca, Bucuresci:
8. una perina brodata in relief.

Domnisor'a Casandra de Dunca, Bucuresci:

9. una parchia pantofi brodati cu lana si metassa.

Domn'a Zacharescu, Bucuresci

10. una batisa finu brodata in gimasiulu de fete d'in Bucuresci.

Domnisor'a Minerva Draghiciu, Dev'a:

11. una perina brodata cu metassa pre catifeá
12. una punga impletita de metassa.

Domn'a Ecaterina Draghiciu, Dev'a.

13. unu sasietu de batiste

Domn'a Maria Herbai, Dev'a

14. una cascheta brodata pre catifeá

Domnisor'a Herbai, Dev'a:

15. una tavitiu de lampa.

Dn'a Euphemia de Horvatu, Dev'a:

16. unu portu-billete

17. una corfitia de billete.

Dsior'a Horvatu, Dev'a:

18. una tavitiu
19. una garnitura de sfesnice (luminarie)

Dn'a Elen'a Papiu, Dev'a

20. unu acathistu legata in catifeá cu copele de argiu.

Dn'a Constantia de Dunca-Schiau:

21. una perina brodata cu auru
22. una garnitura de camesia brodata a la Watteau si cu dentelle

23. una cravata brodata

24. unu albu: Carlu I.

25. una colectiune de 5 esemplarie d'n ultimele sale publicatiuni.

Dsior'a Ottilia Colosi:

26. una perina de ace lucrata cu margelle.

Dsior'a Anna Piso, Secarembu:

27. una cascheta de casa lucrata cu firu,
28. una cingatore de pusca iscrata cu lana si metasse.

Dsior'a Gisella Stirbu:

29. una corfa de pariete, lucrata de margelle
30. una parchia pantofi brodati.

Dsior'a Elis'a Floru:

31. Trei facie de perina lucrate de bumbacu.

P. S. La occasiune rogámu pre domnele romane la cari ne-am adressatu prin scriitori sau diuarie se binevoiesca a grabl ca tramitterea generoseloru offerte pentru ca se potemu neintardiata realisa lotteri'a pentru terminarea besericei romane d'in Dev'a.
C. de D-S.

Respunsu la articulu „afaceri scolastece.“

(Urmare.)

Ad. c) replicu, ca nu am laudatu pre invetiatorii d'in Orlatu, pentru-ca nu mi-au oferitu placut'a si dorit'a oca-si-une, de a face acest'a, ér' a-i blamá in publicu nu am

*) Vedi nr.ii 118, 119 si 120 ai „Fed.“

vrutu, si adaugu, ca numai cu privire la ticalosi'a scolei d'in Orlatu, si vrendu a mai crutiá pre invetiatorii ei, presiedintele comitetului a intrelasatu publicarea in diuaria a reportulu despre rezultatu esamenelor, precum prescrie „Normativulu“ in §-lu 32, lit. c. prin ce a facutu o mare nedreptate invetiatoriloru bravi de la celealte scole granitieresci.

Ad. d.) Cine a cetitu in „Gazet'a Transilvaniei“ Nro. 58 d'in anulu trecutulu reportulu Dlu Papiu „Directoriu si invetiatoriu primariu“, despre esamenulu de véra d'in acelu anu, reportu, ce incepe cu unu moto despre „Forti'a bruta si intieleginti'a desvoltata“, care vorbesce apoi de „aspiratiunea trabantata de zelu“, de „instructiunea moderna bine sistemesata si tiptilu pipaita“, de „epoc'a, ce formedia esamnele sale in analele istoriculu scolastecu“, de „disparerea spiritulu germanisatariu in centrulu fostiloru granitieri“, pre cari i numesce „Frati“, de „entusiasmulu scolaliloru pentru solemnitatea esamenului cá semnu invederatu alu triumfulu“, de feciele loru cele palide, dar' surisante, de „orizontele iluminatu in diu'a de esamenu“ etc, etc. si care articlu inchiaia dicendu, ca Dlu prot'a Rusu, care in diu'a de esamenu a b s e n t á d'in clauze nedelaturavere, a dou'a dí, la impartirea premiiloru „cu conosciuta-i datena multiumesce corpulu didacticu de successle instructiunei“ si ca in cele 4 clase cu 3 despartimente si 4 invetiatorii au fostu la esamenu cu totulu 40 de scolari, ect. dícu, cine a cetitu acestu articlu a lui Papiu, la care se potriví senguru numai moto: „Sus maciuac, diosu nimica,“ acelu-a va intielege dorerea, ce o sem'e, cá-ci cu parad'a de asemenu a perdutu in anulu acestu-a si materi'a pentru unu nou articlu de esemene calibru. Inse n'am ce-i face, parad'a nu se siede la unu esamenu reu, ci numai la unulu escelentu, ba pedagogii moderni ceru delaturarea cu totulu a esamenelor de parada. Asiá e. Dle Papiu, cá sunt prosti pedagogii moderni?

A cinci'a teoria: „Nu este metodu, care se se pota díce „par escelence“ metodu educatiunei.“ Io asiá sciam, ca esiste numai unu modu adeveratu de educatiune, adeca acelu-a, care se basédia pre legile firesci, dupe cari se desvolta obiectulu educatiunei. Esistu inse multe maniere; d'aca inse Dlu Papiu inca n'a ajunsu pana acolo, ca se scie destinge intre metodu si maniera, nu pota sta aici de vorba cu elu.

A siessa teoria: Vrendu a cultivá copii nostri, se ne ocupámu seriosu cu essenti'a culturei, nu de formalitati saci scurtu si respicatu: „scientia, nu metodu.“ Vulpea si strugurii! sean vulpea, carea perdiendu-si coda intr'unu fieru, se incercá a demústrá surateloru sale, cá nu mai e modernu a portá coda. Diferinti'a e numai, cá Dlu Papiu n'a pierdu nimic'a, n'a potutu pierde. — Ar insemná a guce apa in Dunare, vrendu a mai demústrá asta-di necessitatea conoscienciloru metodice pentru invetiatoriloru scole poporale. Me voiu provocá numai la „admiralulu“ pedagogiloru moderni Diesterweg, carele díce: „Tari'a invetiatoriu este metodu.“ si la — decadinti'a scolei d'in Orlatu.

Éca barbatulu de scola Papiu in teoria si pracsá!

Inse „sunt doue mari cuvinte,“ ce le porta elu in gura, „scol'a si beserica.“ Se vedemu d'intr'átat'a, ce platesce besericanulu Papiu. Indicandu dupa foculu, ce care vorbesce elu despre beserica, omulu de omenia ar crede, ca pietatea sa nu are mesura. Afle inse onoratiu cetitori, cá de candu Papiu e invetiatoriu in Orlatu, copii de scola n'au fostu deobligati, sean mai bine: au fostu eliberati formalu de la cercarea beserice. Audi lume crescina, audi Blasiule: scolarii unei scole poporale dispensati de a cercá beserica, dispensati de unu „teologu absolutu cu eminentia“, si sub guvernamentulu scolastecu confesiunale! Si pentru ce? Sub pretestu de „granitieri nu dederá corulu locu cu venitu in s. beserica,“ in taptá inse, pentru cá nu-i placea a merge la „sant'a nostra mama beserica,“ altcum ar fi aflu elu unu modu de scapare de nu altmintrea, incai tienendu oficiulu divinulu pentru scolari in scola. Spre dovéda voiu reproduce aici unu protocolu, luatu in 6. octomvre. a. c. [me rogu a se insemná bine datulu de 6 octomvre a. c. !], care protocolu va eslicá totu-deodata si motivulu pentru publicarea articulu „afaceri scolastece.“ Observu anume, cá scol'a d'in Orlatu nu e cercetata nici de unu scolariu d'in comune straine, ci numai d'in Orlatu. Protocolu suna: „Protocolu d'in 6 octomvre 1872, susceptu in siedinti'a eforiei scolarie d'in Orlatu, sub presidiulu Ilustratiu Sale Domnului Baronu Davidu Ursu de Margineni, presiedinte alu comitetului administrativu, fiendu presentu membrii eforiei: Ioanu Ghisioiu, Simeonu Loloiu, Michaila Stoitiu, Ioanu Popu, Ioanu Bumbea, Siofronu Bradu, Ieremia Banciu, Simeonu Stoitiu, Ioanu Sierbu Ghisioiu, Ioanu Moga si Petru Beu. 1. Dlu presiedinte aduce la conosciencia d'in Orlatu cá numai cá nu prosperedia, ci inca dá totu mai multu inderetru. Scopulu principálu alu acestei siedinti'e e a constata caus'a acestui reu si a ne svatui despre modulu delaturarii sale. Spre acestu scopu anuncia unele intrebári speciale, la cari membrii voru avé se respundia dupa scienti'a loru cea mai buna. Intrebárilu sunt: a) Ce pote fi caus'a, cá scol'a d'in Orlatu se frequentedia de scolari mai reu decátu ori care scola granitieresca d'in fostulu regimentu?

Ad. a. Caus'a jace parte in seraci'a cea mare a multoru parinti, cari nu-si potu imbracá si tiené copii la scola, parte in impregiurarea, ca, precum dícu multi parenti, nu se

vede nici unu folosu d'in amblarea la scola. Nici unu scolaru nu scie ceti in o carte besericesca, forte multi nu sciu nici rogatiunile, ba s'au vediatu scolari facundu-si cruce cu stang'a. Cantarile besericesci nu se invetia, ca mai inainte, si unu invetiatoru s'a exprimat, ca ei (invetiatorii) nu sunt platiti, ca se cante, ci ca se invetie pre scolari in scola. Apoi insi-si invetiatorii neglegu a dese-ori orele loru scolastece. b. A venitu la cunoscentia comitetului, ca in Dominece si in serbatori copii nu se conduc de invetiatorii loru la beserica, si asiá nici nu cerca beserica; adeverata e scirea acést'a ne mai pomenita, si daca dá, — ce pote fi caus'a? Ad b. Dorere, ca lucrulu e asiá: scolarii nu mergu nici odata la beserica. Caus'a e, ca nu le-a poruncitu nime, si ca insi-si invetiatorii loru mergu forte a rare ori la beserica, si atunci inca numai tardu cátra esire. Insu-si Dlu Papiu, de candu s'a casatoritu, s'a cam catolicitu dupa m-dere, si nu a fostu dora de 3 ori la beserica nostra. c. Vine inainte, ca scolarii nu se prevedu cu cártile de lipsa, de si comitetulu a tramesu eforiei in tomn'a trecuta cárti in pretiu de 66 fl. 85 $\frac{3}{11}$ cr. v. a. spre vendiare, si nu a primitu inca nici unu cruceriu; cum stá lucrulu acestu-a? Ad c. Membrii presenti ai eforiei nu sciu nimica de cartile acestea. Daca li ar' fi aretatu cine-va lips'a acést'a, cártile s'ar fi cumperatu d'in cas'a comunala, cum s'a facutu totu-de-un'a si mai pre urma in anulu 1870. Inse si in anulu acestu-a au cerutu multi copii de la parintii loru bani, ca se-si cumpere cárti, si au si capetatu; ce s'a facutu cu banii acesti-a, nu scimu. d] Se citedia inaintea eforiei invetiatorii de la scol'a centrala spre a fi ascultati in afacerile acestea. Ad d. Se constatadia, ca invetiatorulu dirigitu Papiu si celu secundariu Moldovanu s'au dusu de multe dle de acasa, fara ca se-si fi luat concediu de la eforia. e. Facia cu acésta stare de lucruri se provoca eforia a-si dá parerea despre modulu, cum crede dens'a, ca s'ar poté vindecá mai bine si mai iute reulu, de care patimesce scol'a acést'a? Ad e. Eforia dechiera, ca de-ora-ce vin'a la tote porta mai numai invetiatorii, se se proceda in contr'a loru cu tota energi'a in sensulu legi.*

Éca si pre besericanulu Papiu.

(Va urmá.)

Camer'a reprezentantiloru Romaniei.

Siedintia de Luni, 27. noevmre 1872.

Siedintia se deschide la 12 $\frac{1}{2}$ ore. Presinti 90 deputati.

Adunarea decide a incepe discussiunea proiectului pentru alegerea mitropolitilor si episcopilor, se dá apoi citire raportului d-lui C o g a l n i c e a n u, raportorele comitatului de delegati. Dupa ce espune lucarile d'in sectiuni, raportulu contine urmatoriele passagie:

„Domniloru deputati, fia-care d'in d-vostra cunosec si simte ca si mine cele ce se petrecu in lumea ortodossa, si santulu patriarchu d'in Constantinopole le cunosec inca mai bine de cátu noi! Anim'a sa de parinte ecumenicu va simti negresitu ca a venitu timpulu d'a linisci beserica ortodossa d'in Romania'a. Si aceste odata cunoscute, avemu dreptulu si detoria d'a dice, ca cestiunea alegerii capiloru santei nostre beserice ortodosse si a organisarii santulu nostru sinodu nu pote si nu se cuvine se fia una cestiune internationala; ca ea este, a fostu si va fi una cestiune de resortulu autonomiei nostre ca tiera suverana in tote cele d'in intru ale nostre, de resortulu conscientiei nostre ca poporu ortodossu, devotatu la religiunea parintiloru nostri, la libertatea si drepturile santei nostre beserice, asiá precum le-avu mosceni de la parintii nostri.

Dati-mi voia, domniloru deputati, a intrá acf in una discussiune mai intinsa a supra articulu I, care este chiai'a boltei a noului edificiu religiosu ce d. Tellu voiesce a redica in Romania'a. Art I d'in proiectu rupe in totulu cu trecutul nostru secularu, rupe cu tote principiile societatii moderne, si ni pregatesce pre viitoru necurmate greutati, cu afatu mai mari, cu cátu ele ne voru surveni sub velulu religiunii. Prin acestu articlu domnulu ministru nu voiesce nimicu mai pucinu de cátu a redica d'in man'a natiunii, d'in man'a societatii laice dreptulu secularu ce lu-a avutu si ce lu are d'a-si alege capii besericei ortodosse la care apartiene marea majoritate a poporulu romanu si d'a da preponderantia, in exercitiulu acestui dreptu, poterii clericale, unui numeru marginitu de archierei. In contra acestei pretensiuni protestadia una stare de lucruri vechia de mai multu de cinciseculi in ambele parti ale Romaniei. In adeveru si in Munteni'a ca si in Moldavi'a, mitropolitii si episcopii terei, pururea s'au alesu, s'au numitu si s'au instalatu in scaunele loru de poterea laica, candu de domnu, asistatu de consiliarii sei, séu cu divanulu terei, candu de domnu impreuna cu Adunariile obscesci.

Acesta mare dreptu alu strabuniloru nostri, in timpurile moderne, a fostu regulatu si inseratu in regulamentul organicu d'in 1832. sanctionatu de Turci'a musulmana, de Rusi'a ortodossa!

In cursulu seculiloru, una singuru data, in timpulu domniloru fanarioti, patriarchulu din Constantinopole a voitu a interveni in alegerea capiloru besericei nostre. Si atunci Adunarea Moldovei cu mitropolitulu si episcopii sei in frunte protestandu in contra acestei pretensiuni, a respinsu pre calugarulu strainu ce voia a se pune in scaunulu mitropolitianu

alu lui Teotistu; unu firmanu imperiale a reintaritu drepturile terei d'a-si regulá singura, inde-afara de patriarchie, afacerile beserice sale si numirea capiloru sei religiosi; si unu blastemu sobornicescu afurisindu incercarea straina, s'au impartitu scrisu pre pergamentu la tote eparchiele Moldovei. Aceste acte se afla pana in diu'a de asta-di passtrate in arhivele nostre; ele se afla inca mai bine inscise in anim'a natiunii romane.

D. ministru Tellu si-intemeiadia sistemulu seu de alegere pre done considerante: antaiu pre acelu-a ca, dupa canone, capii besericei nu potu se fia alesu de mireni, si alu duoilea ca voiesce a face se domine si in tier'a nostra principiulu de beserica libera, in statu liberu, rostitu de nemuritorele Cavour, intr'o tiera si in conditiuni cu totulu altele de cátu la noi, fia ca natiune, fia ca religiune. Dupa opiniunea subscrisului, aplicatiunea inse ce d. ministru de culte voiesce a face pentru Romania'a a assiomei comitelui Cavour este cu totulu eronata. Altele sunt conditiunile Italiei si ale besericei catolice; altele sunt conditiunile Romaniei si ale besericei ortodosse. La noi statulu este formatu si unitu, si beserica, in locu d'a fi una pedeca la formarea si unirea terei, a fostu, din contra, unu puternicu impreuna luptatoru in favorea ideii nationale. Itali'a era sfasiata in mai multe staturi, si beserica catolica, in locu d'a lucra la intrunirea si intarirea patriei, a fostu pururea una stavila desvoltarii si unitatii si statulu italianu. La noi poterea laica, fara a tiené in jugu biseric'a, pururea a predominitu poterea clericale. In Itali'a poterea papale tiené sub jugu statulu si societatea civile. Si de aceea candu comitele Cavour a rostitu: beserica libera in statu liberu, elu nu cerea emanciparea besericei. ci emanciparea statulu de sub jugulu beserice; intr'alte cuvinte: biserica libera in statu liberu, in inalt'a cugetare a marelui ministru italianu, insemná in fakta statulu liberu in biserica libera.

Intielegati bine, d-loru deputati, ca acésta stare de lucruri d'in Itali'a nu are nimica a face cu impregiurările nostre politice, sociale si religiose.

Totu atatu de pucinu intemeiatu este si alu duoilea argumentu alu d-lui ministru de culte, adeca, ca alegerea si numira episcopiloru fia prin domni, fia prin adunari laice, este contrare canonelor. Si aici amu diferitu de opiniune cu d. ministru. Canone neviolabile sunt acele, cari au a face dogmele, era nu cu organisarea estiora a besericei, cu administrarea, relatiunile sale estiora, cu statulu si cu societatea laica. Aceste tote variedia dupa tempuri, impregiurari, tiera, dupa starea societatiloru. Si, spre a dovedi acést'a n'am trebuintia de cátu d'a vi aretá ca in privint'a organisatiunii beserice, si mai alesu in ce se atinge de modulu de numire séu de alegere a capiloru besericei, fia-care tiera si-are deosebtele si adesea chiaru contradictoriele sale legi si asiedieminte. altu-feliu aste sinodulu care in Rusi'a propune imperatorului ortodossu pre candidatii de metropolitii si de episcopi, si altu-feliu este sinodulu alegatoru d'in Greci'a. In Austro-Ungari'a unu: d'in capii besericei ortodosse se alegeu de adunari compuse de preoti si de mireni; altii si d'a dreptulu se numescu de cátra unu suveranu eterodossu. In Serbi'a, ale carei-a relatiuni besericesci cátra patriarchulu de Constantinopole sunt mai acelea-si ca si ale Romaniei, mitropolitulu si episcopii se numescu directu numai de cátra domnu.

In momentele acestea, beserica bulgara se emancipadia de domniatiunea episcopatulu grecescu; alegerea capiloru besericei bulgare este incredintata unei Adunari, d'in carea cet mai mare parte sunt laici.

Ei bine, pentru acésta deosebire in modulu organisarii besericei d'in deosebtele tiera, se pote spriginí ca tote aceste beserice, fia din Rusi'a, fia din Greci'a, fia d'in Austro-Ungari'a, fia d'in Bulgaria si prin urmare si beserica romana, nu sunt tote fiice si madulari ale unei-a si aceea-si mari beserice: Biserica ortodossa a resaritului, care nu cunosec altu capu si mare povatiitoru alu seu de cátu pre Domnulu nostru Iisusu Christosu?

Si epoi óra patriarchulu d'in Constantinopole, séu d. ministru de culte póte pretinde ca una stare de lucruri totu afatu de vechia cátu si insi-si statulu romanu ar poté se fia lovita de necanonicitate! Dar' atunci neanonici aru fi si toti mitropolitii si episcopii nostri romani de la Radu-Negru si Bogdanu Dragosiu pana asta-di; neanonici aru fi marii dascali si facie ale religiunii ortodosse din Romania'a, mitropolitii Teoctistu, Dosofteiu, Varlaamu, Iacobu, Filaretu, Grigorie si Veniaminu: neanonice aru fi tainele seversite de ei si de preotii numiti de ei; si prin urmare, afara d'in beserica ortodossa, aru fi si parintii nostri, si noi si filii nostri, cari amu avutu ca spirituali pastori archierei si preoti neanonici.

Nu, acést'a nu este, si nu pote fi. Religiunea lui Iisusu Christosu are una doctrina mai sublima de cátu politic'a si passivile omeniloru ar' voi a o face! Dogmele besericii ortodosse lasa societatii laice, pentru care sunt instituti si archierei si preotii, unu campu mai largu, una libertate de judecata si de actiune mai intinsa, de cátu s'ar invoi de pretinsii restauratori ai canonelor.

Sub acestu punctu de privire, nici legea d'in 1864 nu este anti-canonica. Priu acésta lege se incredintia domnulu dreptulu d'a numi elu mitropolitii si episcopii terei, in tocmai cum acestu dreptu sa exercita si de domnulu Serbiei.

Daca acum acésta lege trebuie revisuita, nu este pentru ca dins'a a lovitu canonele, ci pentru ca, in ordinulu politicu si constitutionalu, ea rupea cu traditiunile seculare ale terei, dupa cari mai multu séu mui pucinu natiunea a legea séu propunea, si domnulu numai intrá pre capii besericii nostre! Aci numai este de cautatu caus'a nemultumiriloru, — ér' unu necanonicitate, — ce acésta lege a redicatu in intrulu tierii. Cátu pentru protestarile de necanonicitate, ce in de afara le-a redicatu clerulu grecu d'in Constantinopole, Ierusalimu, Alexandri'a, etc. in privint'a legii d'in 1864, dvostra cunosceți bine, fara se amu nevoia d'a intrá in mari amenunte, ca nu pretins'a lovere a dogmeloru spirituale, ci secularizarea bunuriloru materiale ale monastiriloru inchinate, seversita in aceea-si epoca, a fostu adeveratulu indempu alu aceloru protestari.

Subscrisul n'are aci missiunea, n'are chiai' plecarea d'a se face apologistulu legii d'in 1864. D'in contra, elu se grabesce de a recunosec, ca acesta lege, — de unu caracteru cu totulu timpurale, si conceputa si promulgata numai ca midilocu de aperature in in contra unoru eventualitati, cari au disparutu, — trebuie reformata, ca-ce acesta reformare este reclamata chiaru de constitutiune si conscientia nostra religiosa!

Asiá fiindu, care este modulu de reforma ce este de introdusu? Fia-care d'in noi si-va respunde: modulu celu mai nemeritu este acelu-a care l'amu avutu seculi intregi, care a satisfacutu tote cerintiele societatii nostre, si 'n contra carui-a n'ar pote protestá cu nici unu dreptu cuventu nici patriarchulu, nici nimeni in lume, cáci acestu modu este basatu pe o existintia de cinciseculi, si pe recunoscerea continua si seculara a toruror mariloru beserice ortodosse ale resaritului!

Acestu modu este revenirea la alegerea capiloru beserice prin natiune, prin legala sa reprezentatiune, impreuna cu reprezentantii clerulu!

Raportulu termina astu-feliu;

Fii ai aceloru generatiuni totu atatu de devotate patriei, cáti si religiunii, urmasi ai aceloru Adunari obscesci, cari in timpuri mai grele de cátu ale nostre au sustienutu autonomi'a politica a terei si libertatile santei nostre beserice, d-vostra nu veti consimti ca tocmai asta-di, candu suveranitatea nostra d'in intru estu garatata de tote marile poteri ale Europei, ca tocmai in acestu seculu de lumina, candu in lumea protestante marele barbatu de statu alu Germaniei rupe cele d'in urma legature ale societatii civile cu poterea clericale, candu in insa-si lumea catolica emanciparea religiosa este la ordinea dleii, d-vostra nu veti consimti, o mai repetu, ca in Romania'a drepturile si trebuintiele natiunii si ale societatii civile se fia sacrificate ingerintiloru straine si aspiratiuniloru clericale, pe cari ortodossii nostri stramosi au avutu pururea intieptiunea si barbatia d'a le inlaturá d'ia afacerile santei, liberei si autocefalei noastre beserice!

Aceste cuvinte sunt primite cu aplause.

Deschidendu-se discussiunea generale, d. G. Bra-te a n u marturesce, ca nu spera se fia ai se adoptá jarerile, si acést'a o areta atitudinea camerei. D'in acestu proiectu de lege nu se pote face una cestiune politica séu de blamare a guvernulu, ca-ci acést'a aru fi ca Adunarea se abuse de drepturile sale. Nu e cestiune despre crearea unei noue secte. In biserica ortodossa e constatatu ca tote stabilimentele si institutiunile religiose trebuescu se fia canonice: indata ce sa fi altu-feliu, ori-cine e in dreptu se conteste autoritatea beserice, adica se nu credia in morala. Biserica ortodossa este eminaminte canonica. Cele cinciseculi concilii stabilescu claru, ca numai clerulu face alegerea si efiloru beserice, éru nu poterea laica. De si catolicii erau forte pucini in concilii, cu tote astea ei au respectatu canonele beserice ortodosse. Candu alegerile prelatiloru au devenitu mirene, atunci beserica nostra a inceputu se retrograde: mai toti prelatii au devenitu umili servitori ai poterii civile. D. C o g a l n i c e a n u vrea ca prelatii nostri se devina prad'a intrigeloru politice. Candu voru fi alegeri, prelatii voru fi siliti se intervina ca preotii se vctodie pentru conservatori séu pentru liberali dupa cum voru fi unii séu altii la potere.

Beserica nostra nu se basedia pre liber'a cugetare, ci pre credintia dogmeloru: o data departati de bas'a principale, de canone, ne vomu departá de insa-si beserica. Se va face ceea ce facu si Calvinii si Luteranii. Fugindu de anarchi'a politica, se imbracisedia anarchi'a religiosa, care e mai periculosa. Tier'a e pucinu in curintele acestora afaceri. Aru fi dara de doritu se se tiena adunari cu omenii competinti, spre a nu se face ca poterea miréna se domine pre cea religiosa. Pana nu ve veti convinge de canone, se nu votati acésta lege. D. N. Ionescu propune ca alegerea se se faca de oti clericicii, fara exceptiune. Ei bine, sistem'a comisiunii nu primesce nici acestu principiu, ci propune sistem'a mista, care e vitiosa. Dsa sustiene proiectulu guvernulu, care — de si nu e puru canonicu — cu tote astea ofere mai multe garantii in alegeri, alegatorii fiindu clerici, senatori si deputati. Indata ce elementulu civile va domina in alegere, veti avé prelati albi séu prelati rosi, omeni politici si de partita, cari nu voru mai dobandi respectulu si prestigiulu indispeusabile. Daca senatulu nu va primi proiectulu ce presantu comisiunea, elu se va modificá, se va napoiá camerei si prin urmare se va amená la calendele

grece. Ori-ce departare de canone pravalesce totulu. Se pote ca in trecutu sè fi esistatu ore-care necanonicitate, inse rezultatele cele bune nu o faceau atâtu de simtita: adi inse, cu pasiunile politice, va fi cu totulu altu-felu de câtu sub mitropolitii citati de d. Cogalniceanu.

(Va urmá.)

DELEGATIUNEA societatii academice romane.

IV.

e) Premiulu Evangelii Zappa.

Conformu decisiunii societății academice romane, luate in siedintia din 28 augustu, 1872, se repunu in concursu traduceri d'in autorii latini si greci, cu conditiunile urmatorie:

- Traducere din Cicerone: Filipic'a II. de la inceputu panu la cap. XX inclusivu;
- D'in Titu Liviu: cartea XXI inclusivu;
- D'in Salustiu: Iugurta, de la inceputu pana la cap. XXIII inclusivu;
- D'in Plutarchu: Tiberiu Grachu, intregu.
- D'in Dionisiu Halicarnasu: cartea II, de la inceputu pana la cap. XVIII inclusivu;
- D'in Polibiu: cartea I. de la inceputu pana la cap. XIV inclusivu!
- D'in Dione Cassiu: cartea 56, pana la capu 30 inclusivu;

2. Traducțiunea va fi intru-o limba romanésca, câtu se pôte de curata si eleganta, cautandu a se reproduce in traducere calitățile autorelui tradusu.

Traductorii sunt detori a da note critice asupra diferitelor lectiuni ale locurilor obscure din testu, cum si note explicative asupra termenilor tehnici si numenilor proprii, cari obcure in testulu autorelui.

3. Manuscriptele venite mai tardiu de 15 iuliu, 1873 nu se voru luá in consideratiune.

4. Manuscriptele voru fi scrise câtu se pôte de corecti si legibili, inse nu de man'a traductorelui, ci de alt'a straina, bine cusute intr'unu fasciculu si paginate. In fruntea manuscriptului se va scrie una devisa in veri-ce limba si totu cu mâna straina. Pre langa manuscriptu, se va alaturá si una scrisóre inchisa intr'unu plicu, sigilat cu unu sigilu fâra initialele autorelui, adressata presiedintelui societății academice, si portându in afara devis'a manuscriptului, scrisa totu cu mâna straina, éru in intru numele autorelui traducțiunii.

5. Manuscriptele se voru censurá si judecá de sectiunea filologica, care va propune societății, in siedintia plenaria, adoptarea aceluia dintre operate, care va meritá premiulu destinat pentru aceste lucrări.

6. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in arhivele societății pana ce se voru reclamá de autorii lor, ale caror numeni remanu necunoscute, fiindu-cá plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

7. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 20 pagine va fi in genere de lei noui 120, éru pentru 20 pagine d'in Dionisiu de Halicarnasu séu d'in Dione Cassiu lei 100.

8. Celu ce va obtiene premiulu ca celu mai escelinte traductore alu celoru 20 de pagine, de cari e vorb'a in articlii precedenti, va fi insarcinatu de societate a face traducțiunea autorelui, in concursu cu premiulu fissatu de lei noui 120 séu 100 pe fia-cari 20 pagine.

9. Traductorele astu-felu insarcinatu de societate va fi detoru a urmá lucrarea cu aceea-si diligentia, esactitate, eleganta si puritate de limba, cu care a facutu si prob'a premiata.

Elu va fi detoru a da pe fia-care anu câte 200 pagine de traducere, d'in editiunea luata de norma.

10. Traducțiunea se va esaminá de sectiunea filologica a societății si, aflandu-se conformu conditiunilor de mai susu, se va da la tiparu, éru traductorelui se va raspunde remuneratiunea cuvenita.

La casu inse candu traducțiunea n'aru corespunde conditiunilor stabilite, ea se va tramite autorelui cu observatiunile facute de sectiunea filologica si invitatiune d'a emendá.

11. Candu traductorele, d'in veri-ce cauza, n'aru mai continuá lucrarea, atunci se va publicá d'in nou concursu de proba, in conditiunile de mai susu.

12. Autorele classicu, care trece preste 500 pagine, se va impari intre mai multi concurenti, ce voru escelá la concursu.

13. Tiparirea autorilor tradusi se va face de societate in 1000 exemplare, formatu cu litere garmontu si pre char-thia alba curata, dupa unu modelu alesu de societate.

Formatulu adoptatu, literele si carthi'a aprobata voru servi pentru toti autorii tradusi si tipariti cu spesele societății.

Pretiuulu unui exemplaru, scosu la vendiare, se va defige in raportu cu spesele facute cu traducerea si tiparirea lui, asiá ca vendierea primei editiuni sè éssa si sè se incassede cu procentele lor totu banii dispensi cu acésta editiune.

Traductorii operelor premiate de societate sunt liberi a scote una a dou'a editiune d'in traducțiunea facuta de dinsi, inse numai dupa trecerea antáiei editiuni facuta de societate, ei remanu proprietari pre traducțiunile lor.

Cardu societatea va aflá de cuviintia a face una noua traducțiune d'in unu autore dejá tradusu si publicatu cu spesele ei, ea va fi libera a procede la acésta fâra ca antáiuulu traductore sè aiba dreptulu d'a se opune.

Presiedinte, N. Cretulescu.

Secretaru generale, V. A. Urechia.

VARIETATI.

*(Adressa de incredere.) Dupa Brasien urmedia Sabiu. Representanti'a comunității Sabliu decise a tramite guvernului ung. adressa de felicitare si incredere.

** [Comerciuul Franciei:] Dupa reportulu despre comerčiuul Franciei d'in primele 10 lune ale an 1872 se areta unu importu de 2884.6 millione si unu esportu de 3027.3 millione franci. Intregu comerčiuul Franciei cu tierrele esterne se urca la 5911 mil. franci. Facia de primele 10 lune d'in 1869, comerčiuul esternu alu Franciei s'a redicatu cu 808 mil. franci. Cursulu metaleloru nobile areta unu esportu de 227 mil. si unu importu de 342 millione, deci cu 116 mil. mai mare importulu de câtu esportulu.

** (Starea colerei), dupa reportele oficiale este urmatoria In Buda s'au ivitu in 18. dec. 4, in 19. dec. 2, in 20. dec. 2 casuri; intre ostasii d'in Bud'a in 18. dec. 2, in 19 si 20 dec. neci unu casu; in Pest'a 18. dec. 16, in 19. dec. 13, in 20, dec. 12 casuri de colera.

Sciri electrice.

V i e n'a, 21. dec. Guvernulu romanu, luandu de pretestu secuestrulu intemplat, a despartitu liniile romane de celle austriace. Conducerea centrale se afla in Bucuresci, cea de exploatare in Iassi. Secuestrulu s'a publicatu. In raportulu de investigatiune se dice: S'au schimbatu 23,000 stâlpi pedestali si 530 de sîne; s'au cumperatu 3 locomotive, erogatiunile facu 92 mli fl. Starea cãlliloru e forte buna.

R o m'a, 21. dec. Legea despre recruti, prezentata camerei, defige servitiulu militariu obligatu de la 18—40 anni; imparte contingentulu in armata activa, militie mobile si stabile, si sustiene servitiulu voluntariu de unu annu.

V i e n'a, 21. dec. Diariulu „N. Fr. Pr“ anuncia d'in Parisu: „Asta-di la 1 ora Say, ministrulu de fincie s'a consultatu cu membrii consiliulu bancei, pentru a aflá vre-o combinatiune d'a accelera eliberarea territoriulu franceu de ocupatiunea prussaca.

V e r s a l i'a 21. dec. Adunarea nationala a primitu la a trei'a cetire proiectulu de lege despre restituirea bunuriloru familiei Orleans.

R o m'a, 22. dec. Se asecura, cã prefectulu palaturiloru apostolice aru fi provocatu diurnalele clericale, sè se supuna censurei conformu legiloru apostolice; cele mai multe diurnale respinsera acesta pretensiune.

B e r n, 23. dec. Poporulu de la Solothurn primu cu 7584 contra 6083 voturi legea despre realegea pretilorulu catolici.

N e u p l a n t'a, 23. dec. Aici appare unu nou diariu serbescu „Srbska politika“, care si-a propussu a organisa una partita liberala conservativa nationala sub conducerea generalulu Stratiurovics

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoru-cantoru gr. cath. in comuna Chizdia districtulu protopopescu alu Temsiore, prin mortea fostulu invetiatoru si cantoru, prin acésta se publica concursu pana la 6. ianuariu 1872. st. n. — Emolumintele sunt:

- Cuarteru liberu constatoriu d'in 2 chille si gradina de 1/2 jgeru intravililanu.
- 2 jgeri si 1060° □. pentru fenu.
- 1/2 jgeru pamentu de aratu estravillanu.
108. fl. 46 cr. v. a. de la comuna.
- 27 fl. 30 cr. v. a. de la Fondulu religionariu.
- 9 orgii de lemnu pentru scola si invetiatoriu.
- 10 cubule de grau, si totu atâtu cucurudiu.

Doritorii de a ocupá acesta statiune voru avé a tramite recursurile loru proveditue cu documintele recerute prin legea scolara sustatore per Temes-Bresztovatz indreptate cãtra comitetulu scolariu gr. cath. d'in locu, éra pre 10. ianuariu 1873. st. n. concurentii voru avé a se presentá in persona; cei cari afara de limba materna romana, voru scf vre-un'a d'in limbele usuate in patria, voru fi preferiti.

Detu in Chizdia, in 11. decemvre 1871.

Demetriu Teaha,
parochu si presiedintele comitetulu
scolariu gr. cath.

(3—3)

Burs'a de Vien'a de la 23. decemvre, 1872.

5% metall.	66.40	Londra	109.55
Imprum. nat.	70.30	Argintu	108.80
Sorti d'in 1860	101.75	Galbenu	5.19
Act. de banca	963.—	Napoleond'or	8.76.—
Act. inst. creu.	331.50		

Indreptare. In Nr. 118 „Fed. de la 15./3. decemvre a. c., articulu „respunsu la articulu „affaceri scolastece“, pagina 473, column'a a treia s'au smintitu in pressa runderle 45—50, cari le rectificãmu reproducandu inca odata passãgiulu respectivu intregu: „Invetiatoriuulu bunu, conscientiosu, neobositu intru implinirea detorintieloru salle, cu tactulu, ce se recere la o chiamare pre câtu de maretia, pre atãtu de gingasia, unu atare invetiatoriu nu numai va esploata tote impiegiurãle favoritorie intru folosulu institutuulu de cultura, la care e denumitu, ci inca va sci paralisa in totu modulu chiaru si influintiile ostile, si se va incercá a li dá o directiune spre bine; d'in contra, etc.“

Asemnea in Nr. precedi. 120 facia a etc. in nota de la deehiaratiunea lui Brutu, sirulu 2. in locu de abrogatiune sè se cetasca abnegatiune.

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**

Sifilitic'a si impotentia,
fiã vechie séu de curundu nascute,
se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. E r n s t,
Pest'a, strad'a idoliloru (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a
nr. 15., de la 2—5 ore dupa media-di.

Aceste morburi se trateza a dese ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu vin, si acésta se face numai spre ajungerea unui rezultatu momentanu. Patientii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu séu mai tardiu in morburile cele mai infricosiate, încãtu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratãri usiore si superficiale. Scutu contr'a acestoru feliu de pericle ofera metodulu de tratãre homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai cã vindeca dorerile cele mai invecchite, ci efectulu lui este asié de binefacatoriu, încãtu nu lasa nice cea mai mica temere de urmãri rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de tienutu. (5—12)

Eu Vilelmin'a Rix

dechiaru prin acésta publice, cã eu, vedu'a dupa Dr. A. Rix, de 16 ani sum singur'a si unic'a producatoria a adeveratei si nefalsificatei

Past'a Pompadour originala

fiindu cã numai eu singura cunoscu secretulu preparatiunii. Anunciandu deci prin acésta, cã numit'a Past'a Pompadour de acum incolo se pôte aflá **nefalsificata** numai la locuinti'a mea, **Vien'a**, strad'a „grosse Mohrengasse“ nr. 14. trept'a I., usi'a 62, **admoniezu** sè nu se cumpere la nime altulu acésta pasta, fiindu cã de presente nu tienu neci unu depositu, si neci o filiala, si tote depositele de mai innainte le-am **disolvatu** pentru **falsificãrile** obvenite. Adeverat'a Past'a Pompadour a mea, numita si **Past'a Miraculosa**, nu si-va smintí neci candu efectulu; succesulu acestei Paste pentru faciã omului e preste tota acceptarea si este uniculu medilocu **garantatu** spre grabnic'a si sigur'a alungare a totororur sgrabuntieloru, peteloru, cosiloru, bubitieloru si alu niceloru de pre facia. Garanti'a intru atãtu e de secura, in câtu daca medicinu'a remane fãra effectu, **banii se voru dá inderetru.**

Una tegula de acésta Pasta escelenta, d'impreuna cu instructiunea, costa **1 fl. 50 cr.** — **Tramisu per „Nachnahme.“** Epistolele de procuratiune sunt de a adresá cãtra Vilelmin'a Rix, Dr. Witwe, Vien'a, innero Stadt, Adlbergasse nr. 12.; pentru placerea onoratiiloru mei partinitori, daca mi-voru incredintiã unele comisiuni mice despre diverse articulu, voiu dispune cã sè se esecute fãra a computá vre-o provisiune.

Adresse de multiamita nu se voru publicá.

[18—24]